

Edisyong Bisaya

**MGA
KRIMEN
SA GUBAT
SA AFP UG PNP**
ilalum sa Geneva Conventions ug CARHRIHL

Oktubre 29, 2022

Pasiuna

Ang “Mga Krimen sa Gubat sa AFP ug PNP” usa ka espesyal nga taho sa Ang Bayan kalabot sa mga paglapas sa Guberno sa Republika sa Pilipinas (GRP) sa mga internasyunal nga balaod sa gubat nga nahisukip sa Geneva Conventions ug mga protokol niini ug probisyon sa Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law (CARHRIHL).

Langkub sa maong report ang mga kaso sa walay puas nga pagpamatay sa Armed Forces of the Philippines (AFP), sa Philippine National Police (PNP) ug mga armadong ahente sa GRP batok sa mga sibilyan, *non-combatant* ug *hors de combat* (mga kombatant nga wala nay katakus nga mosukol) nga pwera sa armadong kalantugi niini, partikular na ang mga myembro sa Partido Komunista ng Pilipinas (PKP), Bagong Hukbong Bayan (BHB), ug National Democratic Front of the Philippines (NDFP).

Ang maong mga kaso sa mga pagpatay kabahin sa mas daghan pang kasong kriminal ug pagyatak sa mga tawhanong katungod nga gikalambigitan sa AFP ug PNP. Dili langkub niini nga report ang gatusan ka kaso sa direktang atake batok sa mga sibilyan ug sa ilang mga komunidad nga ginahimo sa dagan sa gyera kontra-insurhensiya.

Tumong niining report nga ibutyag ug batikuson ang grabeng paglapas sa GRP ug AFP sa mga lagda sa gubat sa pagpatuman niini sa brutal nga gyera batok sa katawhan. Pag-ila usab kini sa kabayanihan sa mga gipatay nga rebolusyonaryo, nga mibarog ug nakigbisog alang sa pagpalingkawas sa katawhan gikan sa imperyalistang gapos ug alang sa katilingbanong hustisya. Kabahin kini sa nagapadayong singgit ug pakigbisog alang sa hustisya.

Kini nga report mao ang pasiunang edisyon. Padayon pang ginatibuok ug ginatuki sa Ang Bayan ang uban pang mga datos ug taho.

Kahimtang sa milabayng 6 ka tuig

Sa milabayng kapin unum ka tuig, dili moubos sa 101 ka aktibo ug retiradong myembro sa PKP, BHB, mga konsultant ug ginsakpan sa NDFP ug kauban nilang mga sibilyan nga nadakpan, nasamdan o wala nay ikasukol, ang lapas sa balaod nga gipatay sa mga armadong pwersa sa GRP.

Migrabe ang ingon niining mga pagpatay gikan 2020, sa panahon nga gipailalum sa kanhing rehimgang US-Duterte ang tibuok nasud sa hugot nga *lockdown* sa militar ug pulis. Nagapadayon ug labaw pang nagkagrabe ang maong palisiya sa paturagas nga pagpatay. Sa rekord sa Ang Bayan, pinakadaghan ang nataho nga gipatay gikan Enero hangtud Oktubre karong tuiga (29), sunod niadtong 2021 (26) ug 24 niadtong 2020. Giila isip mga myembro sa Partido ang 23 kanila, samtang 66 ang aktibo ug kanhing myembro sa Bagong Hukbong Bayan.

Tuig	Biktima
2017	5
2018	11
2019	6
2020	24
2021	26
2022	29

Treyntaykwatro sa mga gipatay ang dili kombatant, ug 44 ang *hors de combat*, o kombatant nga wala nay ikasukol. Sa mga *hors de combat*, 22 ang samaron sa panagsangka (WIA, *wounded in action*) na "gidayunan og patay" imbes nga dakpon ug amumahon. Disinwebe usab sa mga dili kombatant ang mga myembro sa Partido ug NDFP nga dili direktang apil sa armadong panagpangi o wala sa natad sa panggubatan. Napulo kanila ang adunay gunit nga mga dokumento sa Joint Agreement on Safety and Immunity Guarantees (JASIG) isip timailhan nga sila mga konsultant sa NDFP sa panaghisgot kalinaw. Sa mga sibilyan, 20 ang mga retirado na sa Partido ug BHB ug parehong tigulang na.

Silang tanan paturagas nga gipatay (o summarily executed) sa mga armadong ahente sa estado. Ang 32 kanila gidakop, tago nga gipreso, ug gitortyur ayha gipatay. Nataho ang unum ka masaker kung asa 29 ang

Petsa	Biktima	Lugar
2020-02-13	3	Namatican, Santa Lucia, Ilocos Sur
2021-05-21	3	Macabling, Sta. Rosa, Laguna
2022-04-06	4	Tikalaan, Talakag, Bukidnon
2017-07-28	4	Trece Martires, Casiguran, Sorsogon
2022-07-06	4	Santol, Binalbagan, Negros Occidental
2021-09-30	4	San Pablo, Manapla, Negros Occidental
2018-08-15	7	Barangay Atabay, San Jose, Antique

biktima.

Sa taho nga nakalap sa Ang Bayan gikan sa lain-laing yunit sa Partido ug BHB, pinakadaghan ang mga biktima sa isla sa Negros (17), sunod ang Bicol (16), North Central Mindanao (12), Panay (11), Southern Mindanao (9) ug Eastern Visayas (8). Kini nga listahan kamulo pa gikumpleto. Gilauman nga mosulod pa ang uban pang report gikan sa mga lugar nga grabeng militarisasdo ug lisud ang daloy sa impormasyon.

Kapin tunga (53) sa mga gipatay ang gipagawas nga napatay sa mga armadong panagsangka (*killed-in-action*) ug 12 ang giingong “misukol” samtang “ginatunulan og mandamyento.” Halos tanan kanila ang gitamnan og pusil, eksplosibo, mga "subersibong dokumento" ug bisan unsa na lang nga “evidensya” aron tabunan ang gihimong krimen. Dili moubos sa unum ang giilisan pa aron ipakitang lambigit sila sa panag-sangka.

Sa daghang higayon, ginapakaylap sa AFP ang litrato sa ilang mga duguang patayng lawas sa *social media* para ilang tamaytamayon ug pagpyestahan. Daghang higayon usab nga dihadhang ginabalsamar, ginalubong o gina-*cremate* (ginahimong abo) ang ilang mga patayng lawas luyo sa kasayuran sa ilang mga pamilya. Aduna usay mga patayng lawas nga “gina-*hostage*” sa militar ug ginahasolhasol ang pamilya nga kuhaon.

Paglapas sa mga aplikableng balaod sa gubat

Ang mga nahisgutan nga insidente lapas sa mga lagda sa gubat nga nahisukip sa Geneva Conventions ug mga kalambigit nga protokol niini nga nagaprotektar sa katungod sa mga tawo sa panahon sa gyera, pareho sa mga kombatant ug sibilyan. Lapas usab kini sa CARHRIHL tali sa NDFP ug sa GRP.

Geneva Conventions

Aplikable ug adunay kapuslanan sa kasamtangang gubat sibil sa Pilipinas ang Geneva Conventions. Pirmado kini sa GRP, lakip ang tulo ka protokol niini ug duha ka dugang nga kasabutan kalabot sa pagprotektar sa mga bata sa gubat. Nagsumite usab ang NDFP og deklarasyon sa pag-ila sa Geneva Conventions sa 1949 ug Protocol I niadtong Hulyo 5, 1996 sa upisyal nga tipiganan niini, ang Federal Council sa gubyrno sa Switzerland.

Sa bahin sa NDFP, ginapaila niini ang kaugalingon isip “upisyal nga awtoridad nga nagarepresentar sa katawhang Pilipino ug mga organisadong pwersa sa pulitika niini nga nagaas dang sa armadong rebolusyonaryong pakigbisog alang sa nasudnong paglingkawas ug demokrasya, isip pagpatuman sa katungod sa paghukum-sa-kaugalingon nga langkub sa Artikulo 1, parapo 4, sa Protokol 1 batok sa nagapadayong mga hinungdan ug elemento sa dominasyong kolonyal ug batok sa nasudnong pagpamig-ot, lakip ang sobinismo ug rasismo, nga nagabiktima sa tibuok Pilipino ug partikular sa mga minorya sa Pilipinas.”

Sa pagpa-as dang niini sa armadong pagsukol, gipahisayod ug ginabansay sa NDFP ang mga upisyal, kumander ug manggugubat sa BHB sa mga lagda sa sibilisadong gubat. Gani, dugay nang ginapatuman sa BHB ang maong lagda sa pagtamod niini sa Tulo ka Punto sa Disiplina ug Walo ka Butang nga Angayang Tamdan sa BHB,

mga palisiya nga kung buut hunahunaon mas taas ug malangkubon pa sa Geneva Conventions. Ang deklarasyon sa NDFP mao ang pag-ako niini nga mga katungod ug obligasyon sama sa GRP dihang mipirma kini sa parehong mga lagda sa gubat. Ginaila sa NDFP nga kinahanglang parehong motuman ang GRP ug NDFP sa maong mga lagda.

Sa maong deklarasyon usab, tin-aw nga gilata sa NDFP ang mga lehitimong target sa gubat: ang mga pwersa sa militar, pulis, paramilitar ug mga gaway niini sa paniktik. Tin-aw nga dili niini target ang mga ginsakpan sa burukrasya sibil sa GRP, gawas kung kabahin sila sa mga unang nahisgutan.

Sa ingon, ang tanang madakop sa NDFP nga ginsakpan sa militar, pulis, paramilitar ug uban pang armadong pwersa sa GRP ginaila niining mga bihag sa gubat ug ginaduso niini nga tagdon ug ilhon usab sa GRP ang katungod sa tanang madakop niining ginsakpan sa BHB ug tanang mga pwersang ginarepresentahan sa NDFP isip mga bihag sa gubat.

CARHRIHL

Parehong nakapirma ang GRP ug NDFP sa CARHRIHL. Kini usa ka kasabutan nga natibuok pinaagi sa panaghisgot kalinaw ug gipirmahan sa prinsipal sa NDFP nga si Mariano Orosa niadtong Abril 10, 1998 ug prinsipal sa GRP nga si Joseph Estrada niadtong Agosto 7, 1998.

Usa sa mga tumong sa maong kasabutan ang “palig-onon ug idapat ang mga lagda sa internasyunal nga makitawhanong balaod aron maprotektahan ang sibilyan ng populasyon ug mga indibidwal nga sibilyan, ingonman ang mga tawong dili direktang apil o miundang na sa pagsalmot (o wala nay kapasidad nga mosalmot) sa armadong panagsangka, lakip ang mga tawong gihikawan sa ilang kagawasan sa mga hinungdan nga may kalabutan sa armadong panagbangi (o mga bihag sa gubat).”

Gipamatud-an na sa praktika ang istriktong pagtamod sa BHB sa maong mga lagda. Sa mismong lugar sa armadong panagsangka,

ginatambalan sa BHB ang mga samaron nga kaaway. Ginatahod niini ang katungod sa mga bihag sa gubat ug makitawhanon silang ginatratar. Makapila ka beses na usab nga gibuhian sa NDFP ang mga bihag sa gubat sa makitawhanong sukaranan ug nagalihok aron siguruhong maayo ug luwas ang pagbuhi kanila. Nakig-lambigit kini sa International Committee of the Red Cross (ICRC) aron siguruhong hapsay ug luwas ang mga pagbuhi.

Gitukod ang Joint Monitoring Committee (JMC) isip mekanismo aron ipatuman ang CARHRIHL. Kini ang “modawat sa mga reklamo sa paglapas sa tawhanong katungod ug internasyunal nga makitawhanong balaod ug tanang kalambigit nga impormasyon ug maghimo og mga sugyot o rekomendasyon para sa implementasyon sa Kasabutan (CARHRIHL).” Niadtong Enero 21, 2017, gipirmahan sa GRP ug NDFP ang mga lagda alang sa hingpit nga operasyon sa JMC ilalum sa CARHRIHL, ayha makiusa-ka-bahin nga gitapos sa kanhing rehimg Duterte ang panaghisgot kalinaw. Bisan pa man, nagpabiling balido ang maong kasabutan, sama sa uban pang naunang mga kasabutan.

Niini nga mga kasabutan, maila nga mga kombatant ang tanang mga manggugubat sa BHB isip armadong hukbo nga nakapailalum sa NDFP. May katungod nga mosalmot sa armadong panagbangi. Sa mga higayon nga madakpan sila sa mga pwersa sa GRP, aduna silay mga katungod nga naghatag-proteksyon sa ilang kinabuhi ug mga katungod subay sa mga lagda sa internasyunal nga makitawhanong balaod.

Isip mga bihag sa gubat, dili sila pwedeng silutan tungod sa ilang direktang pagsalmot sa armadong panagbangi. Dili sila angayang kasuhan sa mga kasong kriminal ug taralon gamit kini.

Direktang gibawal ang pagpatay, pagtortyur, pagpanamastamas sa lawas, pagtratong brutal, pagbiaybiay o *degrading*, pagpang-*hostage* ug dili patas nga pagtaral kanila. Kinahanglang hatagan sila og pagkaon ug mainum. Kinahanglang hatagan sila og akses sa ligal nga representasyon ug sa ilang mga mahal sa kinabuhi. Obligasyong atimanon ang mga masakiton. Ang mga dili kayang amumahon

kinahanglang buhian gilayon.

Dili kinahanglang giila sa nagdakop nga pwersa ang awtoridad o gubyernong nahisakupan sa nadakop nilang mga kaaway nga kombatant. Dili usab kinahanglan nga myembro sila sa regular nga hukbo basta tin-aw nga ginalahi nila ang ilang mga kaugalingon sa mga sibilyan. Hangtud nagatamod ang pwersa o awtoridad nga ilang nahisakupan sa upat ka kundisyon sa internasyunal nga balaod ug nagaila sa mga lagda sa gubat, ihatag kanila ang mga proteksyon subay sa upat ka Geneva Conventions ug mga protokol niini.

Ang mga pagpatay, tortyur, ilegal nga detensyon ug uban pang sistematiko ug grabeng paglapas sa mga lagda sa gubat mamahimong ipasaka sa mga internasyunal nga korte.

Mga krimen sa gubat sa AFP-PNP ug GRP

1) Pagpatay sa mga gidakop

Alas-8 sa gabii sa Oktubre 29, 2021 gidakop sa mga ginsakpan sa 403rd IB silang Ka Oris (Jorge Madlos), nasudnong tigpamaba sa BHB, ug ang medik nga si Eighfel de la Peña samtang nagbyahe padulong sa Sayre Highway gikan sa Barangay Poblacion, Impasug-ong, Bukidnon. Sa misunod nga adlaw pa gianunsyo sa AFP ang pagpatay kang Madlos ug Dela Peña. Gipagawas silang napatay sa usa ka panagsangka sa alas-11 sa buntag, sa Sityo Gabunan, Barangay Dumalaguing sa parehong lungsod, 15 ka oras human sila nadakpan. Nahimong target sa *aerial strike* ang maong sityo nga milungtad og usa ka oras niadtong kaadlawon sa Oktubre 30. Pagawas unta sa sonang gerilya si Madlos aron magpatsek-ap sa iyang gihambin nga balatian. Nataho usab nga nawala ang duha ka drayber nga naghatud nilang Madlos.

Human sa halos usa ka tuig, sa halos parehong lugar, gidakop ug gipagawas usab nga napatay sa panagsangka ang anak ug umagad ni

Madlos nga si Vincent Isagani Madlos ug Glory Vic Belandres. Gidakop ang magtiayon duul sa Atugan Bridge sa Impasug-ong niadtong Setyembre 3, 2022 sa alas-10 sa buntag. Gipagawas silang napatay sa usa ka engkwentro sa Barangay Kapitan Bayong sa parehong lungsod, hapon sa parehong adlaw. Pagawas usab sa sonang gerilya si Vincent aron ipatambal ang samad nga iyang nahiaguman sa nauna na nga panagsangka. Sa mga litrato nga gipakaylap sa militar sa internet, makita nga nakasuot pangbyahe ang duha (nakaputi og *t-shirt*, pantalong maong ug nakaputi og *rubber shoes*).

Sa Barangay Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental, nadakop ayha gipatay sa mga tropa sa 94th IBPA si Juanito Magbanua (Romeo Nanta) sa gisak-an niyang balay niadtong Oktubre 10, 2022. Bisan walay yunit sa BHB sa lugar sa nahitaboan, gipagawas sa AFP nga si Magbanua, tigpamaba sa BHB-Negros, ang “napatay sa panagsangka.”

Ingon niini usab ang gihimo kang Juanita Dore, usa ka retiradong myembro sa Partido nga maluya na ug adunay ginahambin nga balatian. Gidakop ug gipagawas nga napatay siya sa usa ka engkwentro niadtong Pebrero 14, 2020 sa Malabuan, Makilala, North Cotabato. Tadtad sa bala ang iyang lawas. Usa ka kaso pa ang gihimo ngadto nilang Floreta Ceballos ug Wilfredo Fuentes, nga nadakop samtang anaa sa byahe, gitortyur ug gipagawas nga napatay sa usa ka engkwentro niadtong Disyembre 19, 2021 sa San Pablo, Manapla, Negros Occidental. Tadtad sa dinunggaban ang dughan, buak ang bagolbagol ug napuno og samad ang mga braso ni Ceballos. Makita usab sa patayng lawas ni Fuentes ang mga marka sa tortyur.

2) Dinaghang pagpatay/masaker

Natulog sa usa ka balay sa Barangay Atabay, San Jose, Antique sa Panay ang pito-katawong komite sa propaganda sa NDF-Panay niadtong Agosto 15, 2018 dihang girakrakan sila sa mga elemento sa 301st IBde, 61st IB ug mga pulis sa prubinsya. Pagkaugma, gipagawas sa militar ug pulis nga “nakigpinusilay” ang pito nga silang Felix Salditos, Eldie Labinghisa, Jason Talibo, Jayson Sanchez, Peter Mecenas, Karen Ceralvo ug Liezel Bandiola. Adunay mga samad

pinusilan sa nawong ug ulo si Ceralvo, samtang nabuak ang ulo ni Bandiola. Anaa sa lugar ang pito aron maghimo og panukiduki ug pagsulat. Upat kanila ang iladong mga magbabalak, ug usa, si Salditos naila sa iyang mga obrang biswal isip si Mayamor. Dili sila armado. Naila sila isip Antique 7.

Kamulo usab nga nagkape silang Andres Hubilla ug Miguel Hamor, ug ang mag-uumang si Arnel Borres ug mangingisdang si Dick Laura dihang girakrakan sila sa mga sundalo og 31st IB sa Sityo Namuro, Purok Trece Martires, Casiguran, Sorsogon niadtong Hulyo 28, 2017. Sa taho sa Karapatan-Bicol, gisaysay sa mga residente sa Sityo Namuro nga sa wala pa ang masaker, aduna nay mga tsekpoynt sa lugar nga gimuntar sa mga sundalong naka-*full battle gear*. Matud nila, nakadungog sila og mga buto nga milungtad og lima ka minuto. Natingala ang igsuon ni Hubilla, nga mikuyog sa imbestigasyon sa pulis pagkahuman sa masaker, nga adunay gunit nga pusil nga walay magasin ang iyang igsuon sa iyang toong kamot, bisan og walhon kini.

Sa isla sa Negros, walo ang biktima sa duha ka insidente sa dinaghang pagpatay sa mga Pulang manggugubat nga wala nay ikasukol. Gipatay silang Marilyn Badayos, Rudy Carbajosa, Ronilo Desabille ug Rufino Bocaval niadtong Setyembre 30, 2021 sa San Pablo, Manapla, Negros Occidental. Nagpaayo sila gikan sa sakit nga trangkaso dihang gisulod ug girakrakan sila sa mga sundalo sa gisak-ang balay. Ingon niini usab ang kaso nilang Nikka de la Cruz, Roel Ladera, Alden Rodriguez ug Roel Deguit, parehong adunay sakit, nga ekstrahudisyal nga gipatay niadtong Hulyo 6, 2022 sa Santol, Binalbagan sa parehong prubinsya.

Sa Talakag, Bukidnon niadtong Abril 6, 2022, gidakop sa mga elemento sa 1st Special Forces Battalion ang upat ka manggugubat nga nagdesisyon nga dili mosukol aron dili maangin ang mga sibilyan. Buntag dihang gidakop ug gisakay sa duha ka pribadong sakyanan pagawas sa Barangay Tikalaan silang Carlicio D. Sumalinog, Jovilito Pontillas, Garry Juliana ug Jelly Sugnot. Pagkahapon, subli silang gibalik sa maong barangay ug didto gipatay. Gipagawas nga napatay sila sa usa ka pekeng engkwentro sa alas-6 sa gabii sa mao gihapong adlaw. Duha ka bulang mabdos si Sugnot niadtong panahuna.

3) Pagdagit, ilegal nga detensyon ug tortyur

Ulahing nakita ang magtiayong Antonio Cabanatan, 74, ug Florenda Yap, 65, parehong retiradong mga myembro sa Partido, niadtong Oktubre 2020 dihang mihawa sila sa gisak-an nilang balay sa Metro Manila. Tulo ka bulan human niini, gipagawas silang patay na sa usa ka *safehouse* sa militar sa Botong, Oton, Iloilo niadtong Disyembre 26, 2020. Tadtad sa dinunggaban ang mga lawas sa duha ka tigulang ug adunay mga marka sa liog kung asa gituok si Cabanatan. Matud sa mga residente sa lugar, adunay miabot nga *van* sa maong balay niadtong gabii sa Disyembre 25 ug mihawa ra human sa pipila ka oras. Pagkaugma, “nasil-ipan” sa miaging kapitan sa barangay ang patayang lawas ni Cabanatan nga tinuyo nga gibyaan atubangan sa balay para makita. Gipagawas nga biktima ang duha sa kawat ug pagpatay.

Duha ka semana usab nga gitago sa 1001st Bde sa Philippine Army si Ezequil Daguman, kumander sa BHB sa South Mindanao Region ug langkub sa JASIG. Ulahing nakita si Daguman niadtong Marso 7 samtang nagabyahe padulong sa usa ka komunidad sa New Corella, Davao del Norte. Human nanawagan ang NDF-SMR sa militar nga ilutaw ug buhian siya, gipagawas siyang patay na niadtong Marso 27. Gipagawas nga napatay siya sa usa ka engkwentro tali sa BHB ug AFP sa Maragusan, Davao de Oro.

Gidakop usab sa mga ginsakpan sa 88th IB si Pedro Codaste ug kauban niyang si Ka Sandro, sa gisak-an nilang balay sa Cagayan de Oro City niadtong Enero 19, 2022. Human sa unum ka adlaw, gipagawas silang “napatay sa panagsangka” sa Impasug-ong, Bukidnon. Si Codaste konsultant sa NDFP sa panaghisgot kalinaw ug langkub usab sa JASIG.

4) Paturagas nga pagpamatay

Paturagas nga gipatay silang Julius Giron, Ma. Lourdes Dineros Tangco ug Arvie Alarcon Reyes dihang giatake sa militar ang ilang gisak-ang balay sa Hamada Subdivision, Barangay Queen of Peace, Baguio City sa alas-3 sa kaadlawon niadtong Marso 13, 2020. Nagpaayo niadtong tungura sa iyang sakit si Giron.

Ayha niini, gipatay sa mga elemento sa estado ang lider sa Partido sa Bicol nga si Alfredo Merilos samtang nagpaayo sa sakit nga alta-presyon ug sa iyang mata sa usa ka subdibisyon sa Naga City niadtong Marso 15, 2018. Kauban usab sa gipatay sa militar ang usa ka sibilyang babaye nga si Liz Ocampo.

Niadtong Enero 30, 2019 sa Aritao, Nueva Vizcaya, gipatay sa militar si Felix Randy Malayao, NDFP *peace consultant* para sa Cagayan Valley, samtang natulog sa bus padulong sa Baguio.

Nagpaayo sa sakit si Randall Echanis sa giabangan niyang balay sa Novaliches, Quezon City dihang gipatay siya sa mga militar niadtong gabii sa Agosto 10, 2020. Tulo ka dinunggaban sa likod ang nahiangugam sa konsultant sa NDFP ug *deputy secretary general* sa Anakpawis.

Ingonman ang kaso sa pagpatay sa magtiayong Eugenia Magpantay ug Agaton Topacio, retiradong mga lider sa Partido sa Central Luzon sa gisak-an nilang balay sa Angono, Rizal niadtong Nobyembre 25, 2020 sa alas-3 sa kaadlawon.

Gipatay si Reynaldo Bocala, konsultant sa NDFP para sa Visayas, ug iyang kaubang si Ka Ramon (Willy Arguelles) sa gisak-ang balay sa Pavia, Iloilo niadtong Mayo 28, 2021. Gipagawas sa militar ug pulisya nga misukol siya samtang gitunulan og mandamyento de aresto. Sa susamang adlaw, walay kaluoy nga gipatay si Fr. Rustico Tan, kanhing konsultant sa NDFP para sa Visayas, sa gisak-an niyang balay sa Pilar, Camotes Island, Cebu. Dugay na siyang nanimuyo isip sibilyan.

Ingon niini usab ang kaso sa pagpatay sa mga ahente sa estado sa magtiayong Rodrigo Mejica Lorezo ug Delia Rosco Rotalan, ug Amado ug Maria Norie Adelantar, tanan retirado, nga gipatay sa duha ka magkabalag nga insidente sa Samar niining 2022.

Girakrakan usab si Alvin Luque ug kauban niyang sibilyan samtang natulog sa gisak-ang balay sa San Agustin Sur, Tandag City, Surigao del Sur niadtong Disyembre 10, 2021. Ingon niini usab ang gihimo kang

Jhon Niebres (Ka Parts Bagani) Peñaranda nga gipatay sa Barangay Cannery, Polomolok, South Cotabato niadtong Agosto 21, 2021, ug kay Dennis Rodinas nga gipatay sa Sibugay, Cebu niadtong Oktubre 10, 2021. Bisan og mga kumander sa BHB, dili armado ug layo sa natad sa gubat silang Peñaranda ug Rodinas, dihang gipatay sila.

5) Pagpatay sa mga nadakop nga samaron ug adunay sakit

Nadakpan niadtong Disyembre 25, 2021 sa usa ka panagsangka sa Davao de Oro si Menandro Villanueva, nasudnong kumander sa BHB. Ilegal nga gitago si Villanueva sulod sa 12 ka adlaw ayha gianunsyo sa 10th ID nga napatay siya sa usa “panagsangka.”

Nataho nga nasamdan lang sa kamot si Kerima Tariman atol sa panagsangka kung asa siya nadakpan niadtong Agosto 20, 2021 sa Barangay Kapitan Ramon sa Silay City, Negros Occidental, ayha siya gipatay sa mga ginsakpan sa AFP. Iladong magbabalak ug manunulat si Tariman ayha siya nakahukum nga magpultaym sa rebolusyonaryong kalihukan.

Sa Kalayaan, Laguna, naabtan sa militar ang samaron nga si Mario Caraig sa usa ka balay ug didto siya gidayunan og patay niadtong Agosto 8, 2020, upat ka adlaw human ang engkwentro kung asa siya nasamdan. Gidakop usab sa mga sundalo ang tulo ka sibilyan nga mireskyu kaniya sa kampo nila sa Tanay, Rizal.

Langkub, mga gibawal ug responsibilidad

Subay sa mga probisyon sa Geneva Conventions ug sa CARHRIHL, langkub sa internasyunal nga makitawhanong balaod ang mosunod:

- a. mga sibilyan o mga tawo nga dili aktibong apil sa mga hostilidad;
- b. mga myembro sa mga armadong pwersa nga misurender na o nagtahan na sa ilang armas;
- k. mga nabutang sa kahintang nga *hors de combat* (wala nay ikasukol) tungod sa sakit, samad o unsamang hinungdan;
- d. mga tawong gihikawan sa ilang kagawasan sa mga hinungdan nga adunay kalambigitan sa armadong panagbangi; ug,
- e. mga pamilya ug awtorisadong representante sa mga tawong nahisgutan sa ibabaw.

Hugot nga gibawal niini nga mga lagda, bisan kanus-a ug bisan asa ang mosunod:

- a. paglapas sa kinabuhi ug pagkatawo, partikular ang pagpatay o pagpasipala, pagpailalum sa pisikal ug *mental torture*, mutilasyon, bug-at nga pagsilot, mangtas o madaugdaugong pagtrato ug tanang unsamang kabangis ug pagpanimalos, kauban ang pagkuha sa hostage ug mga akto batok sa pisikal nga kahintang, dignidad, pulitikanhong pagtoo ug uban pang mga tawhanong katungod;
- b. pagsilot sa kinsa nalang alang sa aktong wala niya buhata ug pagsilot sa kinsaman nga wala ginasubay ang tanang rekisito sa hustong proseso;

k. pag-obliga sa mga tawong gihikawan sa ilang kagawasan sa mga hinungdan nga adunay kalabutan sa armadong panagbangi, nga magpadayag og impormasyon gawas sa ilang identidad;

d. desekrasyon o dili pagtahod sa patayng lawas sa mga namatay tungod sa armadong panagbangi o namatay samtang nakabilanggo sila, ug paglapas sa responsibilidad nga hinanaling ihatag ang patayng lawas sa ilang pamilya o bigyan hatagan kini og disenteng lubong;

e. dili pagreport sa identidad, personal na kahimtang ug sirkumstansya sa usa ka tawong gihikawan sa iyang kagawasan sa mga hinungdan nga adunay kalabutan sa armadong panagbangi sa mga Partido aron ilang mapatuman ang ilang mga tahas ug responsibilidad;

g. dili pag-ila sa katungod sa pamilya ug mga awtorisadong representante sa usa ka tawong gihikawan sa iyang kagawasan sa mga hinungdan nga adunay kalambigitan sa armadong panagbangi nga hibaloong kung ang tawo anaa sa kustodiya o nakapriso, mga hinungdan sa pagkapriso, sa unsang mga sirkumstansya kung nganong ang tawo nga anaa sa kostudiya napriso, ug direktang manawagan o pinaagi sa mga intermedyaryong parehong kauyunan alang sa hapsay ug hinanaling pagbuhi kaniya.

Sa partikular, ang tanang tawong gihikawan sa ilang kagawasan sa hinungdan nga adunay kalambigitan sa armadong panagbangi angayang hatagan og igong pagkaon ug tubig ug hatagag mga proteksyon kalabot sa kahimsog ug kalimpyu, ug ibutang sa luwas nga lugar. Sarang nga impormasyon ang ihatag mahitungod sa mga tawong gihikawan sa ilang kagawasan. Subay sa makitawhanon ug uban pang makatarunganong basihan, ikonsidera sila para sa luwas nga pagbuhi kanila.

Ang ilang mga pamilya mamahimong makigtinabangay sa ICRC ug uban pang makitawhanon ug/o entidad nga medikal para mahimo nilang proteksyunan ang mga adunay sakit ug samaron ug ilang mapatupad ang ilang makitawhanong misyon ug mga aktibidad.

Mga tinubdan:

Treaties, States Parties and Commentaries, Philippines

https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/vwTreatiesByCountrySelected.xsp?xp_countrySelected=PH&nv=4

Philippines, Application of IHL by the National Democratic Front of the Philippines

<https://casebook.icrc.org/case-study/philippines-application-ihl-national-democratic-front-philippines>

Praymer mahitungod sa CARHRIHL, Joint Monitoring Committee ug Joint Secretariat sa JMC, NDFP Human Rights Monitoring Committee, December 2005

GRP NDF seal guidelines for joint monitoring committee, score victory

<https://peace.gov.ph/2017/01/grp-ndf-seal-guidelines-joint-monitoring-committee-score-victory/>

Pulang saludo

Ginahatag sa Partido Komunista ng Pilipinas ug sa tibuok rebolusyonaryong kalihukan ang pag-ila ug Pulang saludo sa mga kaubang nag-alagad sa pakigbisog alang sa nasudnong kalingkawasan ug demokrasya. Tibuok panahon silang magpabilin sa panumduman sa katawahan. Hangtud dili makab-ot, padayon nga isinggit ang hustisya.

Edwin Demetera {Ka Duppax} (2017-06-13, Magallanes, Sorsogon), Dick Laura (2017-07-28, Casiguran, Sorsogon), Arnel Borres (2017-07-28, Casiguran, Sorsogon), Andres Hubilla {Ka Magno} (2017-07-28, Casiguran, Sorsogon), Miguel Himor {Ka Billy} (2017-07-28, Casiguran, Sorsogon), Alfredo Merilos {Ka Bendoy} (2018-03-15, Naga City, Camarines Sur), Liz Ocampo (2018-03-15, Naga City, Camarines Sur), Jeric Gestone {Ka Ems} (2018-03-15, Camarines Sur), Felix Salditos {Ka Mayamor/Maya Daniel/Dudi} (2018-08-15, San Jose, Antique), Peter Mecenas Jr {Ka Elton} (2018-08-15, San Jose, Antique), Eldie Labinghisa {Ka Ipo} (2018-08-15, San Jose, Antique), Liezel Bandiola {Ka Mayang} (2018-08-15, San Jose, Antique), Karen Ceralvo {Ka Liway} (2018-08-15, San Jose, Antique), Jayson Sanchez (2018-08-15, San Jose, Antique), Jason Talibo {Ka Bebe} (2018-08-15, San Jose, Antique), Manuel Nacis (2018-12-09, Presentacion, Camarines Sur), Dante Tibagos {Ka Heart} (2019-01-02, Masbate), Randy Malayao (2019-01-30, Aritao, Nueva Vizcaya), Marjun Casal {Ka Hiker} (2019-11-27, Laak, Compostela Valley), Ermin Bellen {Ka Romano} (2019-12-05, Antipolo City, Rizal), Jose Villahermosa (2019-12-05, Antipolo City, Rizal), Lucio Simburoto (2019-12-05, Antipolo City, Rizal), Manuel Magante Gilo (2020-02-06, San Ignacio, Butuan City), Julius Marquez {Ka Goyo} (2020-02-13, Santa Lucia, Ilocos Sur), Ennabel Balunos {Ka Onor} (2020-02-13, Santa Lucia, Ilocos Sur), Ma. Finela Mejia {Ka Ricky} (2020-02-13, Santa Lucia, Ilocos Sur), Juanita Dore {Ka Maring} (2020-02-14, Makilala, North Cotabato), Salvador Nordan {Ka Bulig} (2020-03-06, Catarman, Northern Samar), Julius Giron {Ka Nars} (2020-03-13, Barangay Queen of Peace, Baguio City), Ma. Lourdes Dineros Tangco (2020-03-13, Barangay Queen of Peace, Baguio City), Arvie Alarcon Reyes (2020-03-13, Barangay Queen of Peace, Baguio City), Lorelyn Saligumba {Ka Farah} (2020-06-04, Baco, Mindoro Oriental), Mario Carraig {Ka

Jethro} (2020-08-08, Kalayaan, Laguna), Junior Valdez (2020-08-08, Santa Lucia, Ilocos Sur), Randall Echanis (2020-08-10, Quezon City, (None)), Louie Tagapia (2020-08-10, Novaliches, Quezon City), Dennis Rodinas {Ka Mayen} (2020-10-11, Sibugay, Cebu), Wency Dejudos {Ka Tora} (2020-10-17, Bulan, Sorsogon), Leonido Nabong {Ka Charo} (2020-11-13, Tampilisan, Zamboanga del Norte), Eugenia Magpantay {Ka Fiel} (2020-11-25, Angono, Rizal), Agaton Topacio {Ka Boy} (2020-11-25, Angono, Rizal), TNU {Ka Sarge} (2020-12-02, Lake Sebu, South Cotabato), Romeo Libron {Ka Melvin} (2020-12-02, Lake Sebu, South Cotabato), Alvin Luque {Ka Joaquin} (2020-12-10, Tandag City, Surigao del Sur), Antonio Cabanatan {Ka Manlimbasog} (2020-12-26, Oton, Iloilo), Florenda Yap {Ka Osang} (2020-12-26, Oton, Iloilo), Preciano Galleon {Ka Penoy} (2021-01-20, Matalom, Leyte), Michael Bagasala (2021-01-24, Barcelona, Sorsogon), Reynato Matos {Ka Roy} (2021-03-02, Maco, Davao del Sur), Carlito Perez {Ka Real} (2021-03-21, Balatan, Camarines Sur), TNU {Ka Jeck-Jeck} (2021-03-24, Barangay Trinidad, Guihulngan City), TNU {Ka Jk} (2021-03-24, Barangay Trinidad, Guihulngan City), TNU {Ka Michael} (2021-04-21, Hinoba-an, Negros Occidental), TNU {Ka Kenken} (2021-04-21, Hinoba-an, Negros Occidental), Lowel Riza Mendoza {Ka Bernie} (2021-05-21, Sta. Rosa, Laguna), Christine Estocado {Ka Billy} (2021-05-21, Sta. Rosa, Laguna), Christopher Buton {Ka Omar} (2021-05-21, Sta. Rosa, Laguna), Fr. Rustico Tan {Ka Tony} (2021-05-28, Pilar, Camotes Island), Reynaldo Bocala {Ka Minoy} (2021-05-28, Pavia, Iloilo), Willy Arguelles (2021-05-28, Pavia, Iloilo), Kerima Tariman {Ka Ella} (2021-08-20, Silay City, Negros Occidental), Jhon Niebres Peñaranda {Parts Bagani} (2021-08-21, Polomolok, South Cotabato), Dioscorro L. Roma {Ka JR} (2021-09-12, Lupi, Camarines Sur), Marilyn Badayos {Ka Monet} (2021-09-30, Manapla, Negros Occidental), Rudy Carbajosa {Ka Brod} (2021-09-30, Manapla, Negros Occidental), Ronilo Desabille {Ka Huawei} (2021-09-30, Manapla, Negros Occidental), Rufino Bocaval {Ka Simo} (2021-09-30, Manapla, Negros Occidental), Jorge Madlos {Ka Oris} (2021-10-29, Impasug-ong, Bukidnon), Eighfel de la Peña {Ka Pika} (2021-10-29, Impasug-ong, Bukidnon), Floreta Ceballos {Ka Kelly} (2021-12-09, Manapla, Negros Occidental), Wilfredo Fuentes (2021-12-09, Manapla, Negros Occidental), Menandro Villanueva {Ka Bok} (2021-12-25, Mabini, Davao de Oro), Sandra Reyes {Ka Kaye} (2021-12-25, Mabini, Davao de Oro), Pedro Codaste {Ka Gonyong} (2022-01-25, Impasug-ong, Bukidnon), TNU {Ka Sandro} (2022-01-25, Impasug-ong, Bukidnon), Jelan Pinakilid {Ka Baking} (2022-02-18, Gingoog City, Misamis Oriental), Darling Bago Pinakilid {Ka Yandie} (2022-02-18, Gingoog City, Misamis Oriental), Virgilio Marco Tamban {Ka Bidam} (2022-03-09, Isabela, Negros Occidental), Ben Jack Rueles {Ka Yuhan} (2022-03-09, Isabela, Negros Occidental), Bryan Obin {Ka Tanel} (2022-03-12, Las Navas, Western Samar), Amado Adelantar {Ka Butil} (2022-03-16, Jiabong, Western Samar), Marie Norie Adelantar {Ka Tutri} (2022-03-16, Jiabong, Western Samar), TNU {Ka Prex} (2022-03-25, Catubig, Northern Samar), Ezequiel Daguman {Ka Jess} (2022-03-

25, Maragusan, Davao de Oro), Carlicio Sumalinog {Ka Wong} (2022-04-06, Talakag, Bukidnon), Jovilito Pontillas {Ka Zelong} (2022-04-06, Talakag, Bukidnon), Gary I Juliana {Ka Tata} (2022-04-06, Talakag, Bukidnon), Jelly Sugnot {Ka Kian} (2022-04-06, Talakag, Bukidnon), Antonio Abadeza {Ka Jovan} (2022-05-28, Daraga, Albay), Nikka de la Cruz {Ka Chai} (2022-07-06, Binalbagan, Negros Occidental), Roel Ladera {Ka Jack} (2022-07-06, Binalbagan, Negros Occidental), Alden Rodriguez {Ka Rocky} (2022-07-06, Binalbagan, Negros Occidental), Roel Deguit {Ka Caloy} (2022-07-06, Binalbagan, Negros Occidental), Rodrigo Mejica Lorezo {Ka Kute/Akag} (2022-08-07, San Jose de Buan, Western Samar), Delia Rosco Rotalan {Ka Kanay} (2022-08-07, San Jose de Buan, Western Samar), Vincent Madlos {Ka Yuno} (2022-09-03, Impasug-ong, Bukidnon), Glory Vic Belandres {Ka Layka} (2022-09-03, Impasug-ong, Bukidnon), Lonie Hainampos Pison (2022-09-30, Prosperidad, Agusan del Sur), Jessa Terol Empoy (2022-09-30, Prosperidad, Agusan del Sur), Carlito Ahina (2022-10-08, Palanas, Masbate), Romeo Nanta {Ka Juanito Magbanua} (2022-10-10, Himamaylan City, Negros Occidental)

